

Beføstningerne for hvert Barn i Gjennemsnit løb noget højere op, end de synes at burde, maaskee paa Grund af, at begge Køn behandles der, hvilket forøger Omkostningerne, maaskee ogsaa derved, at man har villet udstrække de forskjellige Retninger, hvori man dannede Børnene, for vidt; jeg er bange for, at man har optaget for mange Gaandværker mellem Institutets Underviisningsgjenstande. Jeg udtaler dog ikke i saa Henseende nogen fuld Overbeviisning, og i alle Tilfælde er Virksomheden saa hæderlig, og forbunden med saa megen Dpoffresse, at der Intet vil være iveien for en vis Grad af Understøttelse. Den anden Bemærkning, jeg har at gjøre, er, at denne Anstalt staaer i et bestemt Forhold til en vis Familie, som har en fundatsmæssig Ret til Overbestyrelsen, som har et Patronat derover, som har Ret til at udnævne Forstanderen, og at sætte sig i et varigt Forhold til en saadan Anstalt ansaae jeg for betænkeligt; medens jeg derfor meget kan tilraade det Forslag, som er fremkommet, at hde denne Understøttelse, som man i Tilid til Forstanderens høist agtværdige Personlighed kan haabe er vel anvendt, saa maa jeg paa den anden Side, som Sagen nu staaer, indtil nærmere Undersøgelse har fundet Sted, fraraade at vække nogen Forhaabning om stadig Gjentagelse af Understøttelsen. Det er jo en anden Sag, om Rigsdagen en anden Gang, maaskee allerede næste Gang, kan finde sig opfordret til en Understøttelse; dog maa jeg udtale, at forsaavidt Understøttelsen skulde blive varig, troer jeg ikke, den burde være saa stor i Forhold til hvad der allerede er gjort for dette Institut. Det af mig omtalte Institut i Jylland, der imidlertid er anlagt i langt mindre Maalestok, har aldeles ikke modtaget Noget af privat Belgjorenhed; det koster Renterne af 6,000 Rbd. og en personlig Understøttelse af 300 Rbd., og det har under en Virksomhedsperiode af en 13 à 14 Aar bestaaet med en Underbalance, som det nu, efter at være kommet til Kræfter, troer sig istand til efterhaanden at dække. Endelig skal jeg omtale det Forslag, der er stillet af en Folkethingensmand for Viborg Amt. At omtale Almueoplysningens Vigtighed i Almindelighed, navnlig ogsaa specielt Bøndestændens, hører

neppe herhid (Nei!). Der er Spørgsmaal om den specielle Plan; jeg har ikke, uagtet den ærede Rigsdagsmand gjentagne Gange har talt med mig om Sagen, kunnet overtøde mig om, at det var rigtigt uden at have en Plan, som det Offentlige i det Hele vedkjendte sig, at begynde med en Understøttelse paa et enkelt Punkt, men især var der een Ting, som meget væsentligt holdt mig tilbage, det var Spørgsmaal om Frivillighed eller Ikke-Frivillighed, om en privat Charakter eller om en ikke privat Charakter ved den Skole, der skulde oprettes. Den ærede Forslagsstiller har sagt, at Mange i den Egn interesserede sig derfor; jeg har dog ikke seet nogen Antydning af, at denne Interesse er almindelig og stærkt udbredt der paa Egnen, og navnlig har jeg ikke seet Fleertallet af Sogneforstanderskaberne udtale sig derfor, men selv forudsat, at det var et Punkt, om hvilket der allerede var Overensstemmelse, saa maa jeg dog ogsaa spørge: ville de da tilveiebringe det Dvrige ved frivillige Bidrag og ved Contingent af de Skolejægende, naar Staten giver et Tilskud af den eller den Størrelse, eller ligger der bagved den Tanke, at Sogneforstanderskaberne ville reparere det paa Hartkornet? Og paa dette Spørgsmaal har jeg aldrig faaet andet Svar, end at det skulde repareres paa samtlige Beboere, og jeg anseer det for i højeste Grad uhensigtsmæssigt, at der, saalænge vi i det hele øvrige Land kun have een Klasse af Almueskoler, da i et enkelt District udskrives en Skolekat, thi det bliver en Skolekat, som Rigsdagen paa lægger dette enkelte District til en Anstalt af en Art, der ikke findes noget andet Sted; det troer jeg gaaer aldeles ikke an.

Ordføreren: De Bemærkninger, der nu ere fremsatte af den ærede Cultusminister, ville i en meget høi Grad forforte mig mit Arbeide som Ordfører, idet jeg navnlig om det vigtigste Punkt, som her er fremkommet, nemlig det under Nr. 39, aldeles maa henholde mig til ham og derved besvare det Spørgsmaal, som er fremkommet fra den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 5te Valgfreds (David), idet det udtrykkeligt har været den Anskuelse, som har gjort sig gjældende i Udvalget, at hvormeget